

N:o 35.

Ank. till Riksd. Kansli den 9 Mars 1875, kl. 11 f. m.

Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Riksdagen, om anvisande af medel för Sveriges deltagande uti 1876 års verldsutställning i Philadelphia; Gifven Stockholms Slott den 26 Februari 1875.

Med tillkännagifvande att Sverige inbjudits deltaga uti den internationela utställning af konst-, industri-, jordbruks- och bergverksalster, som komme att under år 1876 anordnas i Philadelphia, och att Kongl. Maj:t ansåge denna inbjudning böra antagas under förutsättning af Riksdagens medverkan dertill, i hvad på honom ankomme, har Kongl. Maj:t, som icke var i tillfälle framlägga beräkning öfver de deraf för Sverige härflytande kostnader, uti en den 23 Januari 1874 till Riksdagen aflåten proposition (N:o 21) föreslagit, att, på det de i första rummet nödiga förberedelserna till företaget måtte kunna ske genom tillsättande af en komité för att göra utställningens syfte i särskilda delar bekant för svenska konst- och industri-idkare, å extra ordinarie stat för innevarande år måtte anvisas ett anslag, stort 50,000 kronor, att af Kongl. Maj:t, i mån af behof, och, derest så erfordrades, äfven genom förskottsanvisning under loppet af år 1874, användas såsom bidrag till Sveriges deltagande uti omförmälda utställning.

Sedan Riksdagen uti underdånig skrifvelse den 4 Mars 1874 anmält, att Riksdagen till berörda framställning lemnat bifall, har Kongl. Maj:t den 13 i samma månad, med anledning af Riksdagens sålunda anmälda beslut, funnit godt ej mindre antaga den till Sverige gjorda inbjudningen att deltaga uti ifrågavarande utställning, än äfven tillsatt en komité, som skulle ega att

vidtaga alla för Sveriges deltagande i utställningen erforderliga åtgärder och handlägga dithörande ärenden, som icke vore af beskaffenhet att böra Kongl. Maj:ts nådiga pröfning underställas, i sammanhang hvarmed Kongl. Maj:t anbefalt komitén att, så vidt på densamma ankomme, verka derför, att svenska afdelningen i utställningen, hvad anginge industrialster, komme att företrädesvis och hufvudsakligen omfatta föremål, frambragta inom de arter af industrien, hvilka vore naturliga och utmärkande för Sverige samt särskildt egnade att främja dess deltagande i verldshandeln, äfvensom att inom hvarje särskild klass blott utställes föremål af framstående beskaffenhet.

Med ledning af gjorda anmälningar från utställare, af generaldirektionens för utställningen meddelanden och af de upplysningar, som vid besök i Amerika inhemtats af komiténs sekreterare, hvilken blifvit den 2 Oktober sistlidet år af Kongl. Maj:t i nåder förordnad att vid utställningen vara Sveriges kommissarie, har komitén numera uppgjort beräkning öfver de med Sveriges deltagande i utställningen förenade kostnader, hvilken beräkning komitén uti en den 22 i denna månad inkommen skrivelse i underdånighet öfverlemnad.

Uti denna beräkning upptagas förlagsvis för:

transportkostnader	75,000
assuranskostnader	27,500
utställningslokalernas inredning, dekorerung samt föremålens upp- packning, ordnande, nedtagning och inpackning	85,000
specialutställningar	35,000
aflöningar och resekostnader	136,328
kataloger och rapport	18,000
diverse utgifter	23,172

Summa Kronor 400,000.

Hela detta belopp är dock icke afsedt för betäckande af de med utställandet af svenska föremål förenade kostnader. Komitén har nemligen, enär det gagn, som den tillernade utställningen kunde för Sverige medföra, i väsendtlig mån vore beroende deraf, att en i möjligaste mätto fullständig kännedom vunnes och allmängjordes rörande de nya uppfinningar, arbetsmetoder, maskiner och mera dylikt, som den nya världens från Europas i så många hänseenden skiljaktiga industri komme att förete, uti omförmälda beräkning upptagit: under utgiftsposten "aflöningar och resekostnader" dels rese- och trakaments-ersättning till tio verkmästare eller andra idkare af olika yrken och handverk, hvilka skulle i Amerika uppehålla sig, hvardera omkring en månad, samt inom sex månader efter återkomsten till fäderneslandet afgifva möjligast fullständig redogörelse för hvad de kunnat inhemta, tillsammans 10,000 kronor, dels ock arvode och resekostnadsersättning för en tekniskt bildad ingenjör, hvilken skulle på utresan åtfölja omförmälde yrkesidkare, under vistandet i

Philadelphia handleda dem, i den mån deraf gjordes behof, biträda prisdomarne och derjemte biträda utställningskommisarien med redaktionen af berättelse öfver utställningen, 4,000 kronor, samt, under utgiftsposten "Kataloger och rapport", för tryckning af inkomna redogörelser rörande utställningen, äfvensom af möjligen dithörande illustrationer, med flera dylika kostnader, i den mån de ej genom försäljning af arbetet betäcktes, 10,000 kronor; hvarjemte komitén, vid beräkning af arvode och resekostnadsersättning till särskilde kommissarier för utställningen af skolföremål, arméafdelningen och skönkonstafdelningen utgått från den förutsättning, att desse särskilde kommissarier skulle hafva skyldighet afgifva skriftlig oah fullständig redogörelse, en hvar rörande sin afdelning.

Hvad nu först angår komiténs förslag att genom kommissarierna vid utställningen och särskilde utskickade yrkesidkare åstadkomma och derefter på statens bekostnad till trycket befordra redogörelser rörande utställningen, så, enär endast få af landets konst- och industriidkare torde blifva i tillfälle att sjelfve besöka utställningen, synas nämnda redogörelser vara enda och bästa medlet att inom fäderneslandet sprida kännedom om det med afseende å våra förhållanden nyttiga och lärrika, som vid utställningen kan vara att inhemta; och då med Sveriges deltagande i utställningen afses icke allenast att gifva en föreställning om den ståndpunkt, hvarpå svensk konst och industri för närvarande befinner sig, utan äfven att främja fäderneslandets utveckling och framåtskridande i berörda hänseenden, lära kostnaderna för nämnda tryckta redogörelsers åstadkommande ingalunda kunna anses främmande för det med deltagandet i utställningen afsedda ändamål.

För komiténs beräkning af öfriga utgifter, hvilka medelbart eller omedelbart föranledas deraf, att svenska föremål skola utställas, har komitén, enligt hvad förutnämnda skrifvelse gifver vid handen, sökt förskaffa sig så fullständiga upplysningar som möjligt. Såvidt riktigheten af en sådan, ett år innan de hufvudsakliga utgifterna ifrågakomma, förslagsvis uppgjord kostnadsberäkning kan bedömas, synes komitén icke hafva öfverskridit hvad som erfordras för att Sverige skall kunna vid ifrågavarande täflingsmöte på ett värdigt sätt uppträda samt häfda det anseende för odling och konstflit, som vid föregående verldsutställningar vunnits.

Den af komitén förslagsvis beräknade kostnadssumma, 400,000 kronor, öfverstiger ganska betydligt de belopp, som af statsmedel utgått till gäldande af kostnaden för Sveriges deltagande uti en hvar af föregående verldsutställningar. I afseende å detta förhållande bör likväl tagas i betraktande ej mindre den högst betydliga stegring i utgifter, som af expositionsartens aflägsenhet föranledes, än äfven den omständighet, att svenska konst- och industriidkare, hvilka under hvarje af de senare åren mer eller mindre deltagit uti interna-

tionela utställningar och dervid underkastat sig enskilda uppoffringar, icke kunna och skäligen icke böra vidkännas vidare kostnader för deltagandet uti nu ifrågasvarande utställning, än dem, som härflyta af sjelfva utställningsföremålen tillvägbringande.

Då emellertid sistlidet års Riksdag redan för ifrågasvarande ändamål anvisat 50,000 kronor, bör, när detta belopp från beräknade kostnadssumman afdrages, det anslag, som ytterligare erfordras, beräknas till 350,000 kronor.

Enligt hvad uti förutnämnda proposition till 1874 års Riksdag finnes omförmäldt, skola alla utställningsföremål, för att lämpligen ordnas och fördelas, vara i Philadelphia före eller i Januari månad 1876. Vid sådant förhållande torde kunna inträffa, att hittills för ifrågasvarande ändamål anvisade 50,000 kronor icke blifva tillräckliga för bestridande af de redan under innevarande år förekommande utgifter.

På grund af hvad sålunda förekommit och anfördt blifvit, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen att till Kongl. Maj:ts förfogande ställa, utöfver redan beviljade 50,000 kronor, ett förslagsanslag till belopp af Tre hundra femtio tusen kronor, att, derest så erfordras, äfven genom förskottsänvisning under loppet af innevarande år användas till bestridande af kostnaderna för Sveriges deltagande uti 1876 års internationela konst- och industriutställning i Philadelphia.

De ärendet tillhörande handlingar skola tillhandahållas vederbörande Utskott, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Axel Bergström.

Utdrag af protokollet öfver Civil-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 26 Februari 1875.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Carleson*.
 Hans Excellens Herr Statsministern för utrikes ärendena *Björnstjerna*,
 Statsråden: *Berg*,
 Wennerberg,
 Bergström,
 Friherre *Alströmer*,
 Weidenhielm,
 Lovén,
 Friherre *Åkerhielm*,
 Friherre *von Otter*.

Departementschefen, Statsrådet *Bergström* föredrog i underdånighet:

42:o.

Komiténs för Sveriges deltagande i 1876 års verdensutställning i Philadelphia underdåniga skrifvelse, hvarmed öfverlemnats beräkning öfver de med deltagandet i nämnda utställning förenade kostnader.

Statsrådet tillstyrkte, att Kongl. Maj:t måtte medelst nådig proposition, i enlighet med ett af Departementschefen uppläst förslag, föreslå Riksdagen att till Kongl. Maj:ts förfogande ställa, utöfver redan beviljade 50,000 kronor, ett förslagsanslag till belopp af 350,000 kronor, att, derest så erfordrades, äfven genom förskottsansvisning under loppet af innevarande år användas till bestridande af kostnaderna för Sveriges deltagande uti 1876 års internationela konst- och industriutställning i Philadelphia.

Hans Maj:t Konungen behagade i nåder bifalla denna hemställan samt befallde, att nådig proposition i ämnet, så lydande som bilagan till detta protokoll utvisar, skulle i vänlig ordning till Riksdagen aflåtas.

Ex protocollo

Axel Hegardt.